

Ковпак А.В.

*здобувач наукового ступеня доктора філософії,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

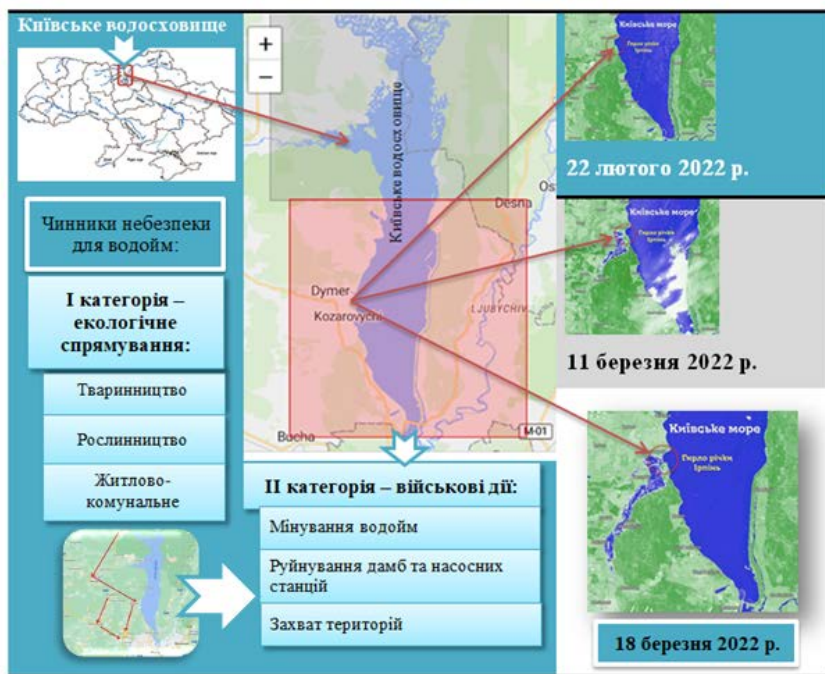
ЧИННИКИ ЗАБРУДНЕННЯ КИЇВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА

Київське водосховище є одним із шести великих водосховищ басейну річки Дніпра в межах Київської та Чернігівської областей України. Площа водосховища перевищує 922 км, довжина – близько 110 км, найбільша ширина – 12 км. У водосховище з правого берега впадають річки Тетерів, Ірпінь, Прип'ять [5]. Дане водосховище було створене з метою риборозведення, водопостачання та рекреації. Підтримання екологічного

стану та раціональне використання Київського водосховища є важливими орієнтирами для ефективного функціонування водної екосистеми водосховища [6]. Проте слід зазначити, що за останні три роки процеси евтрофікації у водоймі значно підвищилися [7]. Даним чинником є інтенсифікація сільського господарства та природні фактори, які спричинили посилення процесів вітрової та водної ерозії. Зокрема кліматичні умови за останні три роки є досить динамічними, що у свою чергу викликало ряд факторів, які спричинили появу азотовмісних та фосфоровмісних елементів у водоймі Київського водосховища [8].

Рисунок 1 демонструє основні чинники впливу на стан водойми Київського водосховища. Чинники поділені на дві основні категорії, зокрема I категорія демонструє чинники, що впливають на екологічний стан водойми, враховуючи специфіку використання; друга категорія – вплив військових дій на стан водойми. Перша категорія включає тваринництво (надходження патогенних та біогенних елементів, джерелом є гноєсховища, органічні добрива), рослинництво (надходження біогенних елементів (NO_2 , NH_3 , NH_4 , P_2O_5) та важких металів, джерелом є пестициди, мінеральні й органічні добрива), житлово-комунальне господарство (надходження біогенних елементів (фосфатів тощо) та хімічних речовин різного походження, джерелом є надходження недостатньо-очищених / неочищених стічних вод).

Друга категорія (рис. 1) включає військові дії, які відбуваються на території України з початку повномасштабного вторгнення до країни Російської Федерації. Київське водосховище знаходиться в межах Київської та Чернігівської областей, які зокрема на початку вторгнення РФ були захоплені військами російської федерації. Відповідно їхній вплив був відчутний і на стан водних ресурсів. Зокрема: відбулося замінування великої частини територій, в т.ч. і водного простору, у водоймах знаходять залишки військової техніки. Внаслідок підриву українськими військами дамби та насосної станції в гирлі р. Ірпінь (Київське водосховище, рис. 1) – з метою зупинення ворожої техніки у наступу до міста Київ, відбулося затоплення територій сіл Демидів та Казаровичі Київської області.

Рис. 1. Чинники та джерела небезпеки, які впливають на стан водойми Київського водосховища

Джерело: побудовано на основі даних [1–4]

Список використаних джерел:

1. Популярістичний журнал: новини на тему «Через підрив дамби Київського водосховища річка Ірпінь затоплює села». URL: <https://kyiv.comments.ua/ua/news/society/accidents/8571-через-pidriv-dambi-kiivskogo-vodoshovischa-richka-irpin-zatoplyue-sela-foto.html>
2. Київське водосховище. Карта до затоплення. URL: <https://www.avenzamaps.com/maps/1250780>
3. AmeriGEO: Ukraine – Subnational Administrative Boundaries. URL: <https://data.amerigeo.org/it/dataset/ukraine-administrative-boundaries-as-of-q2-2017>
4. MapCruzin: Ukraine ArcGIS Shapefile Map Layers. URL: <https://mapcruzin.com/>
5. Литвиненко В. О., Христенко Д. С. Особливості використання Київського водосховища як рибогосподарського водного об'єкта (огляд). URL: https://web.archive.org/web/20220415085309id/https://fsu.ua/images/jurnal/2021_04-v58/2021_04-005_028-Lytvynenko-ukr.pdf

6. Семенюта Н. А. Оцінка якості вод Київського водосховища. 2021. URL: <http://193.138.93.8/handle/BNAU/6194>

7. Строкаль В. П., Ковпак А. В. Причинно-наслідкові зв'язки забруднення біогенними елементами басейну річки Дніпра: синтез теоретичних даних. *Науково-практичний журнал «Екологічні науки»*. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Випуск 2. С. 35. URL: <http://eco.j.dea.kiev.ua/archives/2021/2/8.pdf>

8. Строкаль В. П., Ковпак А. В. Екологічний стан природних вод суббасейну Верхнього Дніпра та Десни: показники якості води і можливі причини їх погіршення. *Науковий журнал «Біологічні системи: теорія та інновації»*. Київ : Видавничий центр НУБіП України, 2021. Том 12. № 2. С. 24–40. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/biologiya2021.02.003>